

I. Nejdůležitější výsledky vědecké činnosti a jejich aplikací:

KŘESŤANSTVÍ A ČESKÁ SPOLEČNOST VE STŘEDOVĚKU: NORMY A SKUTEČNOST (EVROPSKÉ SOUVISLOSTI ČESKÉHO TÉMATU), centrum základního výzkumu č. LC 521, podporované MŠMT ČR. Projekt se stal hlavní součástí programu CMS, pro jehož řešení se CMS spojilo s Ústavem dějin křesťanského umění KTF UK v Praze. Hlavní úsilí bylo orientováno na řešení úkolů spjatých se čtyřmi moduly projektu. Nejdůležitější výstupy:

Svatý Prokop, Čechy a Evropa, ed. Petr Sommer, Praha 2006, 289 str., ISBN 80-7106-790-3. (Vydáno také v německé verzi *Der heilige Prokop, Böhmen und Mitteleuropa*, *Colloquia mediaevalia Pragensia* 4, Praha 2005, 315 str., ISBN 80-7007-218-0.). Konferenční sborník (Sázava/Praha 2003) charakterizuje v dvaceti studiích českých, rakouských, německých a polských autorů stav střední Evropy na konci 10. a na začátku 11. století s akcentem na vznik nových středoevropských států, na budování jejich církevní organizace a vznik sítě monastických institucí, to vše na pozadí historie Sázavského kláštera a zemského světce Prokopa.

František Šmahel, Cesta Karla IV. do Francie, Praha 2006, 398 str., ISBN 80-7203-765-X. Objevitelská monografie zabývající se nejvýznamnějším summitem panovníků 14. století, Karla IV. a Karla V. V širokém evropském rámci je detailně sledována samotná událost, a to jako významný politický akt, ale také jako složité dění dokumentované v úrovni každodenního života mnoha druhy pramenů, mezi nimi na předním místě souborem mimořádných soudobých iluminací.

České země v raném středověku, ed. Petr Sommer, Praha 2006, 243 str., ISBN 80-7106-855-1. Soubor studií zaměřených na sumarizaci poznatků o dějinách českého státu z hlediska historie, archeologie, dějin umění a antropologie. Publikace tematicky přesahuje do projektu „Přemyslovci – budování českého státu a národa“ v rámci programu „Podpora projektů cíleného výzkumu“ (Průřezového programu II. Národního programu výzkumu) 1QS900090502.

Sociální svět středověkého města, ed. Martin Nodl, *Colloquia mediaevalia Pragensia* 5, Praha 2006, 258 str., ISBN 80-7007-219-9. Sborník studií vychází z dlouhodobé spolupráce českých a polských univerzitních institucí při srovnávacím studiu, aktuálně zaměřeném na sociální strukturaci středověkého města s ohledem na jeho funkci a postavení ve společnosti a kultuře. V rámci česko-polské spolupráce byla dále zorganizována dvě mezinárodní pracovní zasedání orientovaná na středověkou inkvizici (20. 6. v Praze, pořádáno spolu s Katolickou univerzitou v Lublinu) a na téma Šlechta, moc a reprezentace ve středověku (14. 11. v Praze, pořádáno s Historickým ústavem FF MU v Brně).

Wallfahrten in der europäischen Kultur, ed. Daniel Doležal, Hartmut Kühne, *Europäische Wallfahrtstudien Bd. 1*, Frankfurt, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien 2006, 730 str., ISBN 3-631-54996-2, ISSN 1862-149X. Monumentální mezinárodní přehled problematiky středověkého poutnictví jako projevu dobové zbožnosti a kultury.

Martin Nodl, Tři studie o době Karla IV., Praha 2006, 158 str., ISBN 80-7203-759-5. Tři sondy do českého 14. století přinášejí nové pohledy na oblast církevní kultury, národního vědomí a morálky zprostředkované svědectvím panovníka.

Jakoubek ze Stříbra. Texty a jejich působení. Ed. Ota Halama, Pavel Soukup, Praha 2006, 276 str., ISBN 80-7007-227-X. Sborník je dalším výsledkem společného projektu CMS a Evangelické teologické fakulty UK. Soustřeďuje texty z jednání kolokvia zaměřeného na díla Jakoubka ze Stříbra i jeho současníků a na funkci učené literatury ve středověké společnosti. Součástí projektu je také zveřejňování materiálů k jakoubkovským studiím na internetu (<http://cms.flu.cas.cz/old/jacobellus.htm>).

Les croisades tardives : confrontations interconfessionnelles au XIVe-XVe siècles, projekt probíhající ve spolupráci s univerzitou Toulouse II a s Ústavem českých dějin FF UK. Probíhá příprava české edice cestopisu Guilleberta de Lannoy a cyklus přednášek zahraničních specialistů v Praze. Projekt získal podporu Agence Nationale de la Recherche, o kterou požádala univerzita v Toulouse.

„PŘEMYSLOVCI – BUDOVNÍ ČESKÉHO STÁTU A NÁRODA“ v rámci programu „Podpora projektů cíleného výzkumu“ (Průřezového programu II. Národního programu výzkumu) 1QS900090502. Projekt byl celý rok zaměřen na dokončení textu velké monografie zaměřené na českou středověkou dynastii s ohledem na denní život jejich příslušníků, na kulturu a rituály, které je obklopovaly. Dokončení monografie a její předání nakladatelství je plánováno na druhou polovinu roku 2007. Souběžně probíhají překlady dokončených textů do angličtiny a němčiny pro paralelní cizojazyčná vydání.

Dušan Foltýn, Chorušice, Choroušky, Zahájí. Kapitoly z dějin a místopisu. Chorušice 2006, 200 str., ISBN 80-239-7436-X. Rekonstrukční regionální sonda.

Vědecké zasedání „Přemyslovci v historické paměti“, J. Žemlička, E. Doležalová ve spolupráci s HiÚ AV ČR v Praze, 6. 6. Praha.

Mezinárodní symposium „Sacri canones servandi sunt“, spolupráce HiÚ AV ČR v Praze a CMS, 22.-24. 11. Praha.

Mezinárodní workshop CMS Praha-CMS Bergen, 29. 9. 2006 v Praze na téma vznik středověkého státu a christianizace.

Historia monastica jako dlouhodobý úkol podřízený projektu Přemyslovci tvořil bázi pro dvě mezinárodní zasedání věnovaná klášterním nekrologiím a monastické architektuře (25. května, 16. listopadu)

Czech medieval sources on-line, garant R. Novotný; bylo dokončeno skenování základních edic (100 kusů) a v únoru 2007 bude spuštěna veřejně přístupná webová aplikace. Jde o rozsáhlý projekt zpřístupňování edic badatelské veřejnosti.

Nejvýznamnější popularizační aktivity pracoviště:

Jde o řadu přednášek, vystoupení v rozhlasu, v televizi a v tisku. Nejvýznamnější podíl v této oblasti má D. Třeštík, kterého vyzývají přední deníky ke komentování významných výročí a událostí. M. Nodl pravidelně přispívá do referativních rubrik Lidových novin, do revue Dějiny a současnost, do Literárních novin a do revue Současnost.

Domácí a zahraniční ocenění zaměstnanců pracoviště:

Prof. dr. František Šmahel, DrSc.:

- doktorát honoris causa univerzity v Hradci Králové
- medaile ministryně školství, mládeže a tělovýchovy 1. stupně
- Member of the European Academy of Sciences and Arts

Další specifické informace o pracovišti, změnách v jeho struktuře a vědecké orientaci, o výsledcích atestací a o překážkách a problémech v činnosti pracoviště atd.:

Stále trvá problém s nezajištěním základního rozpočtu CMS. 42% procent rozpočtu je kryto fakultativními prostředky. Je třeba v této věci vyvolat jednání o budoucnosti CMS, nejspíše s Akademickou radou.

II. Vědecká a pedagogická spolupráce pracoviště s vysokými školami

Nejvýznamnější vědecké výsledky pracoviště vzniklé ve spolupráci s vysokými školami:

Druhým rokem podle předem stanoveného plánu probíhalo řešení úkolů projektu CZV, v němž CMS pracuje společně s Ústavem dějin křesťanského umění KTF UK v Praze. CMS i nadále vede celostátní evidenci doktorandů a jejich projektů. V roce 2006 dosáhl počet evidovaných doktorandů čísla 230. Pro tyto doktorandy uspořádalo CMS dvě odborná setkání: XIV. setkání doktorandů 7. 3. v Praze a 2. letní školu medievistických studií 1.-3. 9. v Sázavě. Na pracovišti probíhá rovněž regulérní výuka ve spolupráci s Ústavem českých dějin FF UK v Praze, Ústavem dějin umění FF UK v Praze, Ústavem pro pravěk a ranou dobu dějinnou FF UK v Praze a Katedrou dějin PedF UK. V rámci projektu CZV probíhal cyklus doktorských seminářů *Herrschaftsformen und Identitätsbildung* (P. Rychterová, M. Wihoda, L. Jan) ve spolupráci CMS, Výzkumného střediska pro dějiny střední Evropy FF MU v Brně, Ústavu pro výzkum středověku Rakouské akademie věd a Humboldtovy univerzity v Berlíně (31. 1. a 26. 4. v Praze, 17. 3. v Brně, 29. 5. ve Vídni). Pokračuje spolupráce v rámci Schwerpunktprogramm 1173, Deutsche Forschungsgemeinschaft (P. Rychterová je jedním z kooperujících partnerů s možností podat kooperační projekt v roce 2008) a Sonderforschungsbereich 485 Norm und Symbol Kostnické univerzity: kooperační projekt „Charisma als Motor und Medium der religiösen Kommunikation“.

Spolupráce s vysokými školami na uskutečňování doktorských studijních programů (DSP) a magisterského a bakalářského studia:

CMS spolupracuje s Ústavem dějin křesťanského umění KTF UK v Praze v rámci akreditovaného doktorandského studia.

III. Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště

Informace o významných mezinárodních vědeckých spolupracích pracoviště:

Mezinárodní sympozium „Sacri canones servandi sunt“, spolupráce HiÚ AV ČR v Praze a CMS.

Mezinárodní workshop CMS Praha-CMS Bergen, 29. 9. 2006 v Praze na téma vznik středověkého státu a christianizace.

Výčet jmen nejvýznamnějších zahraničních vědců, kteří navštívili pracoviště:

V roce 2006 navštívili CMS a přednášeli zde tyto mezinárodně uznávané badatelé:

Dr. Olivier Marin (Université Paris-Nord)

Prof. dr. Norman Housley (University of Leicester)

Prof. dr. Birgit Studt (Universität Freiburg i.Br.)

Dr. Marie-Adélaïde Nielen (Archives nationales, Paris)

Prof. dr. Johannes Fried, (Universität Frankfurt am Main)

Prof. dr. Gian Luca Potestà (Università Milano)

Počet fungujících meziústavních dvoustranných dohod (tj. dohod, které plně financuje pracoviště a které nesouvisí s mezinárodní spoluprací v rámci dvoustranných meziakademických dohod):

V roce 2006 uzavřely smlouvy o spolupráci s FIÚ/CMS následující instituce:

1. Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla, PAN, Warszawa, Polsko
2. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin, Polsko
3. Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego v Kielcach, Kielce, Polsko
4. Department of Medieval Studies, Central European University, Budapest, Maďarsko
5. Curt-Engelhorn-Stiftung, Mannheim, Německo
6. Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Kolleg für den wissenschaftlichen Nachwuchs „WIN“, projekt „Welterschliessung“, Heidelberg, Německo
7. Geisteswissenschaftliches Zentrum für Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas, e.v. an der Universität Leipzig, Leipzig, Německo
8. Philosophische Fakultät I, Humboldt-Universität zu Berlin, Berlin, Německo
9. Institut für Mittelalterforschung, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien, Rakousko; Historický ústav FF MU, Brno
10. Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien, Rakousko; Institut für Realienkunde des Mittelalters und der frühen Neuzeit der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Krems, Rakousko
11. Centrum for Medieval Studies (University Bergen); Nordic Centre for Medieval Studies (University Bergen), Norsko
12. Archeologický ústav AV ČR v Praze
13. Humboldt-Universität Berlin, Institut für mittelalterliche Geschichte

IV. Fellows CMS

Během roku 2006 se uskutečnila tři zasedání. Přednášejícími byli: 8. 3.: Robert Šimůnek, Šlechta a města v pozdně středověkých Čechách: (Ne)oprávněná generalizace?; 14. 6.: Milena Bartlová, Nové pohledy na umění husitské doby; 18. 10.: Dana Růžičková, *Vinum bonum nutrimentum dat corpori...* Regimen sanitatis ve spisu Summa recreatorum.

Na 22. zasedání 8. března 2006 byli za Fellows CMS zvoleni Tomáš Borovský, Dana Picková, Milada Studničková a Robert Šimůnek.

V. Knihovna CMS v roce 2006

Knihovna obsahuje k 31.12. 2006 **celkem 4792 zaevidovaných položek**. Za rok 2006 přibylo celkem 585 nových titulů, z nichž bylo 404 zakoupeno, zbytek tvoří dary. V tomto roce byla dokončena retrospektivní katalogizace veškerého knihovního fondu a také **periodik**, jejichž soupis obsahuje k 31.12. 2006 **2067 položek** (počet jednotlivých titulů je 128). Ve dnech 23.-30. 8. 2006 byla provedena celková revize knihovního fondu Knihovny CMS. Při evidenci byla zjištěna ztráta 38 knih. Pohřešované publikace nebyly postoupeny k vyřazení z knihovního fondu z důvodu možného budoucího objevení těchto publikací a jejich navrácení. V závěru roku došlo k rozšíření prostorových možností knihovny nákupem nových skříní a tedy k celkové reorganizaci knihovny. V následujícím roce by měla proběhnout konverze knihovní evidence do systému ALEPH (jednotného pro celou AV ČR).

V Praze 3. 1. 2007

Doc. dr. Petr Sommer, CSc.

ředitel CMS